

ГВОЗДИКА БУЗЬКА

Dianthus hypanicus Andrz.

Родина гвоздичні - *Caryophyllaceae*

Статус виду. Вразливий, VU.

Наукова цінність. Вузьколокальна ендемічна рослина середньої частини басейну р. Південного Бугу.

Загальний ареал. Східна (південна частина) Європа.

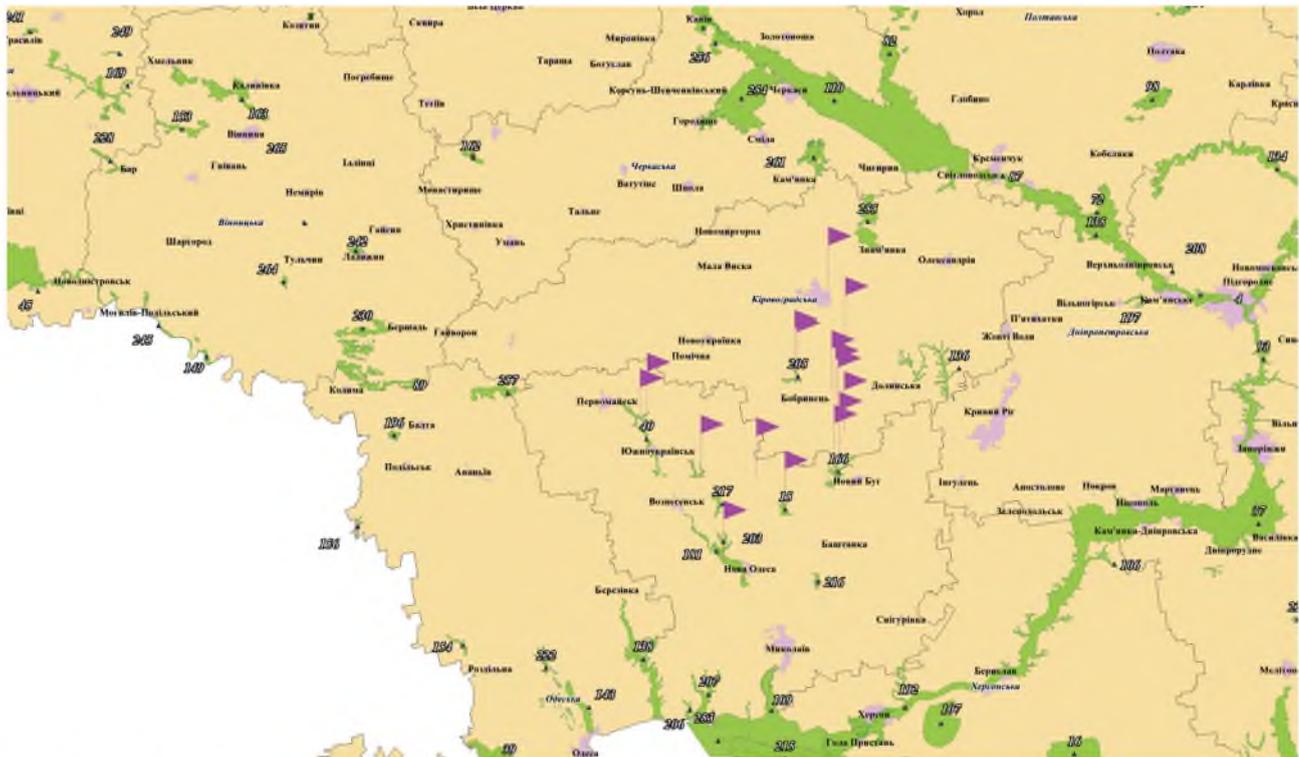
Поширення виду в Україні. Південні відроги Придніпровської височини (смуга різотравно-злакових степів в межиріччі рр. Південного Бугу та Інгулу).

Загальна характеристика. Багаторічна каудексова трав'яниста рослина або напівчагарничок. Дуже галузиста, з численними висхідними (часто практично лежачими), короткоопушеними в нижній частині, пагонами до 30 см завдовжки; в нижній та середній частині з бічними галузистими стерильними гілочками. Листки лінійні (1,5-4,5 см завдовжки, 0,1-0,3 см завширшки), гострі, жорсткуваті. Квітки розташовуються одиночно на верхівці головного пагона та верхніх гілок. Віночок від блідо- до темнорожевого, з борідкою волоссів, на верхівці глибокозубчастий. Приквіткових лусок 4-6, яйцеподібних, з півчастими краями, коротким вістрям, в 4-6 разів коротші за чашечку. Чашечка 1,3-1,6 (1,7) см завдовжки та 0,3 см завширшки. Плід-одногізда багатонасінна циліндрична коробочка 1,1-1,8 см завдовжки, 0,2-0,3 см у діаметрі. Зрілі насінини щитоподібні, дрібнозморшкуваті на поверхні, чорні. Цвіте в червні- вересні. Плодоносить у серпні-жовтні. Розмножується насінням.

Умови місцезростання. Гранітні й гнейсові відслонення: тріщини гранітних скель, осипища, петрофітно-степові ділянки.

Чисельність та стан популяцій. Популяції досить крупні (лінійні або локальні) але здебільшого нечисельні, оскільки представлені розрідженими наскельними угрупованнями. Максимально трапляється до 5 особин на 1 м². Заповідний режим сприяє стабілізації чисельності.

Головні фактори зменшення чисельності. Природні (еколого-ценотична стенотопічність та слабка конкурентна здатність виду) та антропогенні (випалювання, збирання, випасання, рекреація, знищення оселищ у результаті видобутку граніту та затоплення водосховищ).

Прийняті заходи охорони. Занесений до Червоної книги України, Європейського червоного списку. Зберігається на територіях об'єктів Смарагдової мережі: UA0000015, UA0000040, UA0000166, UA0000181, UA0000205.

Необхідні заходи з охорони. Збереження біотопів виду, заповідання, постійний моніторинг популяцій, заборона порушення місць зростання та надмірного випасання худоби, збирання рослин.

Список літератури. Бармак, 2006; Вініченко, 2006; Гончарук, 2013; Екофлора, 2002; Соломаха та ін., 2006; Фіторізноманіття..., Ч. 1-2, 2012; ЧКУ, 2009; Щербакова, 2008.

Укладачі: І.І. Мойсієнко, В.А. Соломаха
Фото: І.І. Мойсієнко